
ТРУДОВЕ ПРАВО. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

УДК 349.3:364

Б. І. Сташків, к. ю. н., доцент

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ РОЗМІРІВ ДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОПОМОГ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті розкривається сутність державних соціальних допомог через мету та обсяг їх надання, обґрунтовується теза про те, що розмір допомоги завжди виступає гарантією її мети. Зроблена спроба охарактеризувати мету надання конкретних видів державної соціальної допомоги та співставити їх з розмірами цих грошових виплат.

Ключові слова: державна соціальна допомога; розмір соціальної допомоги; соціальна справедливість.

Б. И. Сташкив, к. ю. н., доцент

ПРОБЛЕМЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ЦЕЛИ И УСТАНОВЛЕНИЯ РАЗМЕРОВ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СОЦИАЛЬНЫХ ПОСОБИЙ В УКРАИНЕ

Аннотация. В статье раскрывается сущность государственных социальных пособий через цель и объем их предоставления, обосновывается тезис о том, что размер пособия всегда выступает гарантией ее цели. Сделана попытка охарактеризовать цель предоставления конкретных видов государственных социальных пособий и сопоставить их с размерами этих денежных выплат.

Ключевые слова: государственная социальная помощь; размер социального пособия; социальная справедливость.

B. I. Stashkiv, Candidate of Juridical Sciences,
Associate Professor**PROBLEMS OF TARGET DEFINING AND THE SIZE OF STATE SOCIAL BENEFITS ESTABLISHING IN UKRAINE**

Abstract. The article reveals the essence of state social benefits through the purpose and scope of their provision, justifies the thesis that the size of the benefit is always a guarantee of its purpose. An attempt to characterize the purpose of providing specific types of state social benefits and to compare them with the amounts of these monetary payments was made.

Keywords: state social benefit; the size of social benefits; social justice.

Актуальність теми дослідження. Крах радянської імперії призвів до розпаду економічних зв'язків між колишніми радянськими республіками. Закриття значної кількості промислових і сільськогосподарських підприємств, наукових установ тощо, поява великої кількості безробітних, виїзд найбільш кваліфікованих кадрів за кордон і як результат – інфляція, відсутність засобів до існування та масове зубожіння населення. Проведення безсистемних ліберальних реформ лише ускладнило ситуацію. Існуюча радянська система соціального забезпечення виявилась безсилою в боротьбі з тотальною бідністю. Виникла потреба в розробці нових концепцій соціального захисту населення в умовах стихійних ринкових відносин.

Україна проголосила себе соціальною державою і зобов'язалась здійснювати соціальний захист, у першу чергу, економічно малоактивних верств населення: дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, сімей з дітьми, незайняту молодь, пенсіонерів, осіб з інвалідністю, бездомних громадян і безпритульних дітей та інших маргінальних груп населення. Було прийнято безліч нормативних актів щодо соціальної підтримки цих уразливих груп. Часто такі акти приймалися під час перманентних виборчих компаній, безсистемно і без урахування економіч-

ТРУДОВЕ ПРАВО. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

них можливостей держави. Виникла нагальна потреба в розробці теоретичних та практичних засад правового забезпечення реалізації державних програм із соціальної підтримки населення і особливо щодо надання державних соціальних допомог. Це і зумовлює актуальність проблеми, що досліджується в цій статті.

Постановка проблеми. Аналіз чинних нормативних актів у сфері надання соціальної підтримки показує, що багато з них є малоефективними: мета надання соціальної допомоги не визначається, розміри грошових допомог надзвичайно низькі і не виконують свого призначення, установлені не виправдані пільги окремим групам громадян, не завжди чітко визначаються умови та порядок надання цих допомог. Ці та інші проблеми вимагають більш глибокого їх дослідження із залученням практиків, економістів та соціальних працівників.

Постановка завдання. У статті ставиться завдання дослідити стан правового регулювання надання державних соціальних допомог під кутом визначення мети їх надання та встановлення адекватних меті їх розмірів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правові питання надання державних соціальних допомог досліджували такі фахівці права соціального забезпечення як В. В. Андріїв, К. В. Бориченко, О. Бурлака, Н. Вознюк, І. О. Доценко, М. І. Іншин, М. М. Коломойцев, І. О. Кучма, В. А. Рудик, С. М. Синчук, В. Л. Стрепко, В. С. Тарасенко, О. В. Тищенко, Є. П. Яригіна та багато інших. У своїх змістовних наукових доробках вони основну увагу приділяли теоретичним проблемам Загальної частини права соціальної допомоги, а також практичним питанням окремих видів державних соціальних допомог. У той же час ними недостатньо висвітлювались питання змісту мети кожного виду грошової допомоги та співвідношення її з розміром відповідної допомоги. Цю прогалину автор взявся заповнити в цій публікації.

Виклад основного матеріалу. Держава постійно декларує свою турботу про дітей, сім'ю, молодь, осіб з інвалідністю та людей похилого віку. Вона зобов'язується: 1) створювати необхідні умови, щоб працюючі через систему загальнообов'язкового державного соціального страхування могли самостійно вийти зі складної життєвої ситуації; 2) сприяти молоді в працевлаштуванні; 3) надавати на певних умовах соціальну підтримку у вигляді державних соціальних допомог, компенсацій, субсидій, пільг тощо незастрахованим особам, які з поважних, а, інколи, і не поважних причин опинились у складних життєвих обставинах. Найчастіше така підтримка здійснюється через соціальні виплати, що проводяться за рахунок бюджетних коштів і отримали назву державних соціальних допомог.

Суть будь-якої державної соціальної допомоги проявляється в її меті та розмірі (обсязі). Мета визначає коло осіб, які будуть отримувати таку допомогу, а її розмір служить гарантією досягнення такої мети. Обсяг (розмір) допомоги виступає змістом мети запровадження тієї чи іншої державної соціальної допомоги. Він може встановлюватися в залежності від мінімальної заробітної плати чи прожиткового мінімуму або в твердому розмірі, що в умовах постійної інфляції є не досить ефективним.

Мета та розмір соціальної виплати прямо залежать від економічних можливостей держави. Чітко визначена мета допомоги завжди націлює на компенсацію певних витрат особи. Якщо така вимога не закладена в нормативний акт, то він носитиме декларативний характер, як і більшість сьогодні діючих правових актів. Крім того, потрібно економічно обґрунтоване і справедливе співвідношення між прожитковим мінімумом, мінімальною заробітною платою та мінімальною пенсією. Заробітна плата є вартістю робочої сили, що обов'язково включає витрати на утримання дітей, і тому повинна бути більшою за прожитковий мінімум. Пенсія, як відкладена заробітна плата, також мусить бути вищою за прожитковий мінімум. В ідеалі пенсійні виплати співставляють із заробітною платою, а прожитковий мінімум служить мірилом для визначення розмірів соціальних виплат (допомог). Інакше не можна буде дотримуватися вимог ч. 3 ст. 46 Конституції України, що зведе мінімальну заробітну плату і пенсію та державні соціальні допомоги до зрівнялівки, яка існує фактично до цих пір. Як відхід від цієї ситуації є збільшення з 2017 року мінімальної заробітної плати вдвічі. У той же час прив'язка розміру мінімальної пенсії до одного прожиткового мінімуму не є виправданою [1, ст. 28]. До речі, прожитковий мінімум, що встановлюється КМУ і щорічно затверджується Верховною Радою України, носить маніпулятивний ха-

ТРУДОВЕ ПРАВО. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

рактикер і не виконує свого призначення бути критерієм для визначення розмірів соціальних виплат [2, ст. 1 і 2].

При розробці Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» було прийняте рішення про перевід соціальних пенсій до системи державних соціальних допомог. На реалізацію цього положення в 2000 році був прийнятий Закон України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» [3], а в 2004 році – Закон України «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам» [4]. Таке рішення не є виваженим, оскільки соціальні пенсії суттєво відрізняються від державних соціальних допомог і не вписуються в їх систему. Соціальні пенсії існують у багатьох країнах, і тому вважаю доречною розробку і прийняття Закону України «Про соціальні пенсії в Україні» замість існуючих сьогодні двох указаних вище законів.

Відповідно до ч. 3 ст. 46 Конституції України допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечити рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом. Виходячи з цього положення, метою вказаних вище двох законів [3; 4] є надання особам з інвалідністю та особам без належного страхового стажу грошової допомоги, яка б забезпечувала рівень життя не нижче від прожиткового мінімуму. При встановленні диференційних виплат деякі з них можуть бути вищі за прожитковий мінімум.

Згідно зі ст. 2 Закону України № 2109-III державна соціальна допомога інвалідам з дитинства в залежності від групи інвалідності встановлюється в розмірі 100 чи 80 або 60, а дітям-інвалідам – 70 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Відповідно до ст. 6 Закону України № 1727-IV державна соціальна допомога (крім, у зв'язку з втратою годувальника) встановлена в залежності від категорії одержувача в розмірі 100-80-60-50-30 відсотків розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Багато розмірів цих допомог не відповідають вимогам ч. 3 ст. 46 Конституції України, і щоб вийти із ситуації і суттєво не порушувати конституційну норму, КМУ 26 березня 2008 року прийняв постанову № 265, якою запроваджувалась щомісячна державна адресна допомога в сумі, що не вистачає до зазначеного прожиткового мінімуму [5]. Наприклад, у жовтні 2017 року така адресна допомога становила для інвалідів II гр. – 290 грн. 40 коп., інвалідів III гр. та дітей-інвалідів – 580 грн. 80 коп., священнослужителів – 647 грн., осіб, що досягли відповідного віку, – 937 грн. 40 коп. На руки (без допомоги на догляд) жінки, яким присвоєно звання «Мати-героїня», інваліди I, II і III груп, діти-інваліди отримували 1452 грн., а інші – 1373 грн. У рамках цієї постанови КМУ деякі розміри державної соціальної допомоги, встановлені законом, втрачають свій смисл, а диференціація їх розмірів фактично не можлива.

Різниця між інвалідами з дитинства (ЗУ № 2109-III) та інвалідами (ЗУ № 1727-IV) полягає в тому, що в перших страховий стаж відсутній з поважних причин, а в других – у більшості випадків без поважних причин. Установлені цими законами розміри державної соціальної допомоги для осіб з інвалідністю однакові (100-80-60 відсотків від прожиткового мінімуму). Вагомі аргументи для одночасного надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та державної соціальної допомоги інвалідам за двома різними законами науковці та практичні працівники не наводять. Ці допомоги можна об'єднати.

Без зміни співвідношення розмірів пенсій і державних соціальних допомог (перші повинні бути набагато більшими) відновити соціальну справедливість неможливо. Сьогодні мінімальна пенсія та прожитковий мінімум становлять 1452 грн., а для осіб, які не мають страхового стажу, – 1373 грн. Практичних кроків у зміні цього співвідношення нормотворчі органи не здійснюють.

Традиційною для системи соціальних допомог є державна соціальна допомога сім'ям з дітьми, що регулюється однойменним законом [6]. Основною метою цієї допомоги повинна бути часткова компенсація витрат на утримання дітей. Виникає питання, яку частину цих витрат держава згодна взяти на себе. У мінімальній заробітній платі фактично не закладені витрати на відтворення робочої сили (утримання дітей), а це означає, що держава мусить хоча б половину цих витрат взяти на себе або активно проводити реформу заробітної плати працівників (гідна зарплата зводить до мінімуму участь держави в матеріальній підтримці сімей).

ТРУДОВЕ ПРАВО. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Серед сімейних допомог першою називають допомогу в зв'язку з вагітністю та пологами. Її метою є часткова компенсація відсутності засобів до існування через тимчасову непрацездатність жінки. Якщо вона мала якісь доходи (стипендію, грошове забезпечення тощо), то витрати фактично відшкодовуються в повному обсязі. Справа ускладнюється при відсутності в жінки будь-яких доходів. Держава береться виплачувати 25 відсотків від розміру встановленого законом прожиткового мінімуму для працездатної особи з розрахунку на місяць. У грудні 2017 року – це 440 грн. 50 коп. (1762 грн.: 4) або 14,7 грн. на день. Чому взято лише 25 відсотків від прожиткового мінімуму, а не 50 відсотків, що більш справедливо (витрати діляться пополам між сім'єю і державою)? Сумнівно, що в даному випадку зазначена допомога відповідає меті її надання. У майбутньому для жінок без доходів необхідно буде встановити допомогу в зв'язку з вагітністю та пологами на рівні відповідного прожиткового мінімуму (ч. 3 ст. 46 Конституції України).

Допомога при народженні дитини надавалась у залежності від розміру мінімальної заробітної плати чи прожиткового мінімуму або в твердому розмірі. З 1 липня 2014 року вона встановлена незалежно від кількості дітей у сім'ї в розмірі 41280 грн., що виплачується одноразово в сумі 10 320 грн. і впродовж 36 міс. по 860 грн. щомісяця. З цього часу розмір допомоги не змінювався. У такому розмірі виплачується допомога при всиновленні дитини.

Метою допомоги при народженні дитини є, як правило, компенсація разових підвищених витрат сім'ї при появі в ній немовляти. Список необхідних для дитини товарів (дитячого ліжечка, столика, коляски, дитячого харчування тощо) повинен розроблятися жіночими та іншими організаціями, пов'язаними з дітьми, та затверджуватись КМУ. Наявність такого списку визначає економічно обґрунтований розмір даної допомоги. Дискусії щодо збільшення розміру допомоги при народженні дитини без прив'язки до конкретних витрат є безпредметними і не заслуговують на увагу.

У сьогоdnішніх умовах усі розміри сімейних допомог і в т.ч. допомоги при народженні дитини, слід прив'язати до прожиткового мінімуму, а заробітну плату використовувати при наданні допомоги працюючим батькам. Природа допомоги при народженні дитини така, що її не можна виплачувати щомісячно, як це робиться сьогодні, коли призначені дитині кошти йдуть на утримання непрацюючої матері.

З 1 липня 2014 року припинено призначення допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Допомога при народженні дитини була поширена на період догляду за дитиною (вплата 860 грн. упродовж 36 міс.). При точно визначеній меті допомоги при народженні дитини такого рішення ніхто б не прийняв. Допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку слід відновити та встановити її в розмірі прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Роль матері настільки важлива в перші роки життя дитини, що витрати на неї оправдаються в майбутньому сторицею.

Метою допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, є повне відшкодування розумних витрат на їх утримання та виховання. Установлений сьогодні розмір такої допомоги (2 прожиткових мінімуму для дитини відповідного віку) є оптимально виваженим і справедливим. У той же час рішення про зменшення допомоги при отриманні стипендії є недалекоглядним і не спонукає дітей добре вчитися. Це обмеження потрібно зняти (державі потрібні добре навчені кадри), а економія коштів тут дуже мала.

Допомога на дітей одиноким матерям уведена з 1 січня 2003 року і становила 10 відсотків прожиткового мінімуму для дитини відповідного віку. Законом України № 3372-IV цей відсоток прожиткового мінімуму був збільшений з 1 січня 2007 року до 30 [7]. Законом України № 2505-XV від 22 березня 2005 року розмір допомоги встановлений як різниця між 50 відсотками прожиткового мінімуму дитини відповідного віку та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців, але з певною гарантією без урахування доходів сім'ї [8, п. 53]. Законом України № 911-19 від 24 грудня 2015 року різниця вже встановлена між 100 відсотками прожиткового мінімуму для дитини та середньомісячним доходом сім'ї, але була знята 30 відсоткова гарантія виплати допомоги [9, п. 15]. У деяких випадках розмір допомоги з 1 січня 2016 року зріс, але багато одиноких матерів були позбавлені цієї допомоги. Із стабілізацією економіки справедливим є відновлення цієї гарантії (виплати 30 відсотків прожиткового мінімуму для дитини без урахування матеріального стану одинокі матері).

ТРУДОВЕ ПРАВО. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Доцільним вважається обговорення питання про трансформацію допомоги на дітей одиницями матерям у допомогу на дітей, що виховуються в неповній сім'ї, що розширить коло отримувачів допомоги та дасть можливість відмовитись від тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме [10]. Остання допомога є поворотною і не вписується в систему державних допомог.

У преамбулі Закону України № 1768-ХІV зазначено, що метою державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям є забезпечення рівня життя не нижчого від прожиткового мінімуму шляхом надання грошової допомоги найменш соціально захищеним сім'ям [11]. Установлений Кабінетом міністрів України прожитковий мінімум настільки мізерний, що він, на думку практично всіх, не відповідає реальному прожитковому мінімуму і не може служити критерієм малозабезпеченості. Потрібно з економістами і практичними працівниками обговорити справедливий критерій установлення малозабезпеченості сімей, наприклад, - 1,5-2 діючі прожиткові мінімуми. Розмір цієї допомоги настільки незначний, що ввели збільшення його на кожну дитину віком до 13 років на 250 грн., а на дитину від 13 до 18 років – на 500 грн. [11, ч. 7 ст. 5]. Рівень гарантованого забезпечення прожиткового мінімуму в цій допомозі є недоречним [11, ч. 2 ст. 5].

Допомога на догляд служить платою особам, які здійснюють догляд за особами, які потребують постійного стороннього догляду. Сьогодні правові акти передбачають такі види соціальних допомог на догляд: 1) надбавка на догляд (ст. 3 Закону України від 16 листопада 2000 року «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам»); 2) державна соціальна допомога на догляд (ст. 3, 7, 8 Закону України від 18 травня 2004 року «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам»); 3) щомісячна грошова допомога особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії медичного закладу потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним (ст. 5 Закону України «Про психіатричну допомогу»; постанова КМУ від 2 серпня 2000 року № 1192); 4) компенсація фізичним особам, які надають соціальні послуги (постанова КМУ від 29 квітня 2004 року № 558. Компенсація, виходячи з прожиткового мінімуму для працездатних осіб, становить: а) 15 відсотків – фізичним особам за надання соціальних послуг інвалідам I групи; б) 10 відсотків – фізичним особам за надання соціальних послуг громадянам похилого віку, інвалідам II групи, дітям-інвалідам; в) 7 відсотків – фізичним особам, які надають соціальні послуги інвалідам III групи та хворим, які не здатні до самообслуговування); 5) щомісячна компенсаційна виплата непрацюючій особі, яка здійснює догляд за інвалідом I групи або особою, яка досягла 80-річного віку (постанова КМУ від 26 липня 1996 року № 832. Компенсація становить – 4 грн. 80 коп. на місяць). У багатьох випадках ці допомоги не відшкодовують реальні витрати осіб, що здійснюють догляд.

Допомога на дітей повинна надаватись диференційовано з урахуванням групи інвалідності, а не в залежності від правового статусу особи, по відношенню якої здійснюється догляд. Конституція України всіх громадян наділяє рівними правами і виключення з цього правила не повинні бути масовими. Відхід від цього правила є причиною багатьох соціальних конфліктів. Українське соціальне законодавство характеризується наявністю великої кількості пільг, що надаються не завжди заслужено, і їх потрібно впорядкувати. Одним із виходів є запровадження державних персональних соціальних допомог, у розмір яких можна включити монетизовані діючі сьогодні пільги. Розмір такої допомоги диференціюється в залежності від правового статусу особи. Це приведе до різкого зменшення осіб з винятковими пільгами та до поліпшення відносин між людьми.

Ветеранів війни (учасників бойових дій, інвалідів війни, учасників війни) давно слід поділити на три групи: а) ветерани Другої світової війни; б) ветерани війн, які вів СРСР; в) ветерани АТО. Ветерани Другої світової війни практично відійшли, а ті, що залишились, вимагають особливого піклування з боку держави. Ветерани військових операцій, що проводив СРСР, повинні матеріально забезпечуватися дещо в іншому порядку. Зараз уся увага зосереджується на соціальній допомозі інвалідам та учасникам бойових дій АТО. Їм потрібно додатково встановити державну

ТРУДОВЕ ПРАВО. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

персональну соціальну допомогу від одного до кількох прожиткових мінімумів. Сьогодні основне – підрахувати, що буде відшкодовуватися цією допомогою.

Постановою КМУ від 26 вересня 2012 року № 908 особам, яким виповнилося 100 і більше років (без заслуг), були встановлені підвищення до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, у розмірі 20 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого законом для осіб, які втратили працездатність. Постановою КМУ від 25 березня 2014 року № 112 ця доплата встановлена в твердому розмірі – 189 грн. 80 коп. (20 відсотків від 949 грн. у січні 2014 року). Цей розмір залишився без змін і сьогодні (у грудні 2017 року 20% прожиткового мінімуму – це 274,8 грн.). Таке урізання соціальних виплат особам, яким виповнилося 100 і більше років (яких уже не так багато), видається не досить продуманим. Дану допомогу доцільно розглядати як допомогу за довголіття. Поділ 100-річних громадян на заслужених і незаслужених здається помилковим. Зрозуміло, що практично всі вони знаходяться за межею бідності, але й оцінювати їх заслуги з позицій сьогодення дуже ризиковано. Серед них є працівники НКВС, КДБ і інших каральних організацій, гонителі свідомих українців та ін. 40 і більше років на пенсії робить усіх рівними і краще віддати шану рокам, ніж діяльності в радянські часи. Така допомога потрібна, але однакова для всіх, хто досяг 100 і більше років, а її розмір слід установити у відсотках до прожиткового мінімуму.

Порядком надання біженцям грошової допомоги та пенсії, затвердженим постановою КМУ від 06 липня 1998 року № 1016 для осіб, що мають статус біженця, передбачена одноразова грошова допомога для придбання товарів першої необхідності, що становить 17 грн. для повнолітніх осіб і 10,2 грн. для дітей. Виплачується вона двома частинами: половина упродовж п'яти днів після прийняття відповідного рішення, а решта – протягом 10 днів після переїзду на постійне місце проживання. З моменту запровадження цієї допомоги жоден біженець за нею не звернувся. Вказана допомога є яскравим прикладом, що буває, коли мета запровадження грошової допомоги (придбання товарів першої необхідності) не співвідноситься з її розміром (вартістю цих товарів). Якби був затверджений список таких товарів, то інакше б визначався розмір допомоги. Це приклад декларативності, фіктивності на стадії прийняття нормативного акту.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Аналіз нормативно-правових актів, які передбачають порядок надання державних соціальних допомог, показує, що в більшості з них у преамбулі не закріплена мета їх надання, а якщо закріплена, то розмір допомоги не відповідає задекларованій меті. Робиться спроба встановлювати допомогу в твердому розмірі, що своєчасно не переглядається, наслідком чого в умовах постійної інфляції обмежується обсяг належних отримувачу прав. З метою подальшого вдосконалення правових актів пропонується:

- допомоги, що призначаються довічно, вивести із системи державних соціальних допомог і включити їх до системи соціальних пенсій шляхом розробки і прийняття спеціального закону;
- усі періодичні (щомісячні) допомоги об'єднати в Законі України «Про державні соціальні допомоги в Україні»;
- при розробці законопроектів чітко передбачати в них мету надання державної соціальної допомоги та адекватний їй розмір цієї допомоги, що виступатиме гарантією реалізації даної мети;
- скасувати норми, що передбачають допомоги, за якими ніхто не звертається та які не відповідають своєму призначенню;
- до стабілізації економіки та фінансової системи відмовитися від встановлення допомоги в твердому розмірі і прив'язати розміри всіх державних допомог до прожиткового мінімуму;
- зняти всі обмеження, які не мають економічного ефекту (заборона працювати отримувачам допомог чи особам, які здійснюють догляд тощо).

Література

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
2. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999 р. № 966-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-14>.
3. Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам : Закон України від 16.11. 2000 № 2109-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>.

ТРУДОВЕ ПРАВО. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

4. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам : Закон України від 18.05.2004 № 1727-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1727-15>.
5. Деякі питання пенсійного забезпечення громадян : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.03.2008 № 265 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/265-2008-%D0%BF>.
6. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 № 2811-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.
7. Про внесення змін до статті 18-3 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» : Закон України від 19.01.2006 № 3372-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3372-15>.
8. Про внесення змін до Закону України «Про державний бюджет України на 2005 рік» та деяких інших законодавчих актів України : Закон України від 25.03.2005 № 2505-XV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2505-15>.
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України : Закон України від 24.12.2015 № 911-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/911-19>.
10. Порядок призначення та виплати тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 № 189 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/189-2006-%D0%BF>.
11. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01.06.2000 № 1768-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>.

Надійшла 25.10.2017